

“Encara som una colònia per culpa d'Espanya”

Peter Caruana
(Gibraltar, 1956)
és el ministre principal de Gibraltar i l'home que ha liderat els gibraltarencs en la lluita contra la proposta de sobirania compartida que cuinaven els governs espanyol i britànic. A aquesta victòria s'hi afegeix des de l'any que ve la possibilitat de votar per primera vegada en unes eleccions europees.

Peter Caruana és soci del bufet d'advocats Tiray & Tiray, especialitzat en dret marítim i comercial, i des de 1991 és el líder del Partit Social Demòcrata (liberal-conservador). El 1996 va ser escollit primer ministre de Gibraltar i va renovar el càrrec l'any 2000. Aquest britànic mediterrani, i no anglosaxó, va aconseguir treure al carrer la majoria de gibraltarencs per rebutjar un procés de negociació entre Londres i Madrid que no volia comptar amb l'opinió dels principals afectats. Malgrat totes les barreres va recollir l'opinió dels seus conciudadans el 7 de novembre del 2002 en un referèndum (87% de participació, 99% digué que no) que tot i no ser oficial va tenir una força pràcticament definitiva. I la Cambra dels Comuns va fer un informe que ho reconeixia just abans de l'estiu.

I amb la tornada a la feina, una altra victòria: podran votar per primer cop en les eleccions europees.

—Què li sembla l'opció de votar en les eleccions europees en la circumscripció del sud-oest d'Anglaterra?

—El més important és el reconeixement del principi del dret a participar en la votació. El cas és que hi ha una “combinació”, una paraula usada en la legislació anglesa, entre Gibraltar i el sud-oest per crear una circumscripció combinada. La importància d'aquest matís és que demostra que s'hi inclou el territori de Gibraltar, i no sols la seva població. Aquest és un punt molt important per a nosaltres.

El millor per a Gibraltar hagués estat tenir el seu propi diputat, però no ha estat possible per raons matemàtiques.

—Què significa la possibilitat de votar als comicis europeus en la història del contenciós?

—No molt. Això no és un tema de sobirania, sinó de drets humans relacionats amb els procediments i institucions de la UE. Però és clar que tot reconeixement jurídic dels nostres drets com a ciutadans i com a poble reforça el que ja és obvi per a la majoria de demòcrates, és a dir, el dret d'autodeterminació del poble de Gibraltar.

—I respecte a la UE i les seves institucions polítiques i jurídiques?

—Elimina una anomalia. Encara que Gibraltar ha estat part integral de la Comunitat Europea des de 1973, no hem participat, fins ara, en votacions per al Parlament europeu.

—Encara que Gibraltar té una població molt menor que el sud-oest d'Anglaterra, els seus índexs de participació en les eleccions són molt majors i poden condicionar en gran mesura els resultats, sobretot a favor del partit Tory.

—En aquest moment el partit Tory és popular a Gibraltar pel suport a la posició gibraltarenca en les negociacions sobre la sobirania compartida. Això es podria veure reflectit en la votació. Però no hem d'oblidar que hi podria haver candidats de Gibraltar.

—El Partit Popular té un nou líder, Mariano Rajoy, quina opinió té d'ell respecte a Gibraltar?

JORDI PLAN

Caruana crítica els qui a Espanya van menysprear el referèndum convocat a Gibraltar el 7 de novembre del 2002: "Dir que, en una democràcia moderna, escoltar l'opinió del poble afectat és il·legítim és una barbaritat democràtica."

—No s'aprecien canvis. En les seves primeres declaracions va repetir la línia de rigor del Partit Popular. És com si fos un *sine qua non* per a ser acceptat com a líder futur. Però caldrà esperar a veure si hi ha canvis, com a mínim, de formes.

—Preferiria un govern socialista amb José Luis Rodríguez Zapatero?

—Crec que és inoportú comentar assumptes de la política espanyola. Quan el PSOE va estar al poder l'última vegada les coses no eren molt diferents. Potser va ser el moment delicat que passava aleshores la transició a Espanya. No crec que el PSOE renunciï a la reclamació històrica espanyola, però potser apliqui un altre tarannà.

—Vostè ha llançat un repte a Espanya per cloure la qüestió de Gibraltar, dur-la al Tribunal Internacional de l'Haia. Quina resposta ha obtingut?

—Sempre rebuig.

—A què ho atribueix?

—Hi ha hagut silenci quan ho hem proposat nosaltres ara, i hi va haver rebuig quan en el seu dia ho van proposar els anglesos. Aquest rebuig és

estrany. Espanya diu que la llei internacional li dóna la raó en el contenciós, però no està disposada a comprovar-ho. És per falta de confiança dels seus arguments. Sap que un tribunal internacional, ampliant la jurisprudència actual, no podria fer altra cosa que confirmar el dret d'autodeterminació del poble de Gibraltar. El que ens uneix a tots és aplicar principis democràtics, i això va en contra que dos estats es reparteixin un territori sense tenir en compte el poble que hi viu. És un anacronisme que siguem una colònia.

—Per què ho continuen essent?

—Perquè Espanya ens impedeix deixar de ser-ho. Però, ens hem de descolonitzar com al segle XVIII, en què els estats es repartien el territori, o bé seguint la Carta de l'ONU i el principi d'autodeterminació? Jo entenc que la descolonització s'ha de fer d'acord amb els desigs del poble. Que sigui digne per Gibraltar, digne per Gran Bretanya i digne per a l'estat espanyol, que també amb Gibraltar ha de continuar essent democràtic. Però brandar el tractat d'Utrecht per dene-

gar el dret d'autodeterminació no és vàlid, ja que aquest és un principi bàsic. Un acord internacional està per sota de la Carta de l'ONU, i aquesta diu que tots els pobles colonitzats tenen el dret d'autodeterminació. Espanya confon les coses amb el tractat d'Utrecht.

—Després del referèndum i de les declaracions de Blair, se sent guanyador?

—Ens sentim avalats per l'opinió parlamentària, de premsa i del carrer del Regne Unit, i això és una arma defensiva molt potent. Tant al Regne Unit com a Espanya s'han vist sorpresos per la capacitat de mobilització i d'actuació política que ha pogut desplegar un poble tan petit com el nostre. No ens sentim guanyadors, sinó orgullosos del que hem aconseguit. I no baixem la guàrdia; si es reprenen les negociacions reiniciarem la campanya.

—Després d'aquests resultats, què en pensa ara, de totes les desqualificacions que va rebre a Espanya el referèndum?

—Va ser una reacció imprudent dels que ho van fer. Dir que en una democràcia moderna escoltar l'opinió

del poble afectat en un comici ben organitzat, supervisat internacionalment, per a establir quina és l'opinió d'un poble democràtic sobre una pregunta en concret, dir que això és il·legítim és una barbaritat democràtica. A mi no m'importa que es digui que no té validesa jurídica, ja ho sé, no era un acte jurídic, era un acte polític, i de validesa política en tenia de sobres, i si no aquí estan els fets: el 99% va dir no, i negociacions com a mínim suspeses. A més que al Govern de Gibraltar no li fa falta el permís de ningú per a convocar un referèndum. Mai vaig entendre aquelles reaccions; a més era una reacció perillosa, perquè el resultat queda damunt la taula i un polític demòcrata acaba desqualificant un resultat democràticament obtingut. Algun dia Espanya s'adonarà que no pot passar per damunt dels drets del poble de Gibraltar.

—Per què creu que els polítics espanyols, els del Govern i els de l'oposició, van reaccionar d'aquesta manera?

—Intentaven que tingués un efecte mínim sobre les seves negociacions, però no ho han aconseguit perquè la majoria va ser aclaparadora. Si la minoria hagués estat més gran haurien pogut dir que amb el temps es podria ampliar.

—Per què creu que els gibraltarencs es mostren tan rotundament contra la idea de ser espanyols o de la cosobirania?

—Perquè és una violació de la nostra dignitat i dels nostres drets polítics. Això no es tracta de sobirania compartida, ni sobirania única, ni sobirania multilateral, la qüestió aquí era que el procés no comptava amb el consentiment del poble de Gibraltar. No es tractava tant del contingut, que també. El poble de Gibraltar considera que la sobirania compartida és un doble colonialisme; això quina classe de sortida digna és? per què hem de canviar un poder colonial per dos?, si el que volem és no tenir cap poder colonial!

—Donat el resultat del referèndum i la posició britànica, creu que ara l'actitud espanyola pot ser de revenja?

—Espero que no sigui així, seria un gran error de càlcul. Seria tornar a

Carnana troba inaudit que els polítics espanyols considerin com a casos diferents els de Ceuta i Melilla i el de Gibraltar.

cometre tots els errors de la història. Madrid ja sap que aquesta política duu a un augment de la determinació del poble de Gibraltar a defensar-se, a part de no tenir la més mínima possibilitat d'èxit i ser poc digna d'un gran estat democràtic com l'espanyol. En democràcia no es pot castigar els pobles per exercir el seu dret de lliurement decidir què és el que opinen. Seria eliminar tota possibilitat d'un procés de diàleg viable, en el qual el Govern de Gibraltar està disposat a participar.

—Què li sembla l'actitud que té el Govern espanyol sobre Gibraltar i la que té envers Ceuta i Melilla?

—L'observador objectiu, el que no és britànic ni espanyol, no comprèn la distinció que fa el Govern espanyol. Aquest matís que fan que Ceuta i Melilla sí perquè és part del territori de la metròpoli, perquè ho és des de fa 500 anys, perquè tenen un diputat al Parlament espanyol, perquè Marroc no existia fa 500 anys en la seva actual condició... ni Espanya tampoc! Tots aquests matisos només se'ls poden creure ells, ningú de fora comprèn per què Espanya amb la cara seriosa fa aquesta distinció. I és que no n'hi ha. Jo respecto el dret del poble de

Ceuta i el de Melilla a decidir el seu propi futur, tal i com jo defenso el meu. Si volen continuar essent espanyols em sembla molt bé. I si nosaltres volem ser una altra cosa, també se'ns ha de respectar. Però Espanya no pot argumentar una cosa en el cas de Ceuta i Melilla i el contrari en el cas de Gibraltar.

—Vostès sembla que només tinguin una política defensiva per solucionar els problemes.

—La defensa dels nostres drets polítics no es limita a dir que no a allò que els altres pretenguin. Una altra cosa és que tinguem el potencial i la força política i diplomàtica internacional per a fer valer les nostres reclamacions, però no deixarem de fer-ho simplement perquè ens dificulti la seva realització.

—I aquest camí endavant és una nova Constitució?

—En una següent fase sí.

—Què hauria de passar perquè el Govern britànic donés per acabada la qüestió de Gibraltar i les negociacions?

—Declarar-se d'una vegada i sense ambigüitats en favor del dret d'autodeterminació del poble de Gibraltar. I ja ho fan, exceptuant l'opció per la independència, perquè amb l'actual grau de reconeixement ja no els és legítim negociar bilateralment amb Espanya en contra de la nostra voluntat.

—Fins a quin punt la qüestió de Gibraltar és un impediment a les bones relacions entre Gran Bretanya i Espanya?

—Fins al punt que vulgui Espanya. Poden pensar que fent pressió al Regne Unit, dins i fora de la UE, podria cedir. És un error. L'acord sobre sobirania compartida de l'any passat era tan dolent per a Gibraltar com per a Espanya.

—Què hi ha de catalanitat a Gibraltar, a part de la "Catalan bay"?

—Una pena enorme del Barça. De fet, se celebren més els triomfs del Barça que els del Manchester United. A més, hi ha una sensació que els catalans tenen un més alt grau de comprensió per la posició de Gibraltar.

Oriol Cortacans